

Maia Sandu a discutat cu liderii CNSM despre referendumul privind aderarea la UE >> p.2

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

FSE a înaintat o serie de revendicări Ministerului Educației și Cercetării >> p.5

Actual

Liderii Federației „Sindindcomservice” și-au trasat obiective pentru perioada următoare

Membrii Consiliului Federației „Sindindcomservice” s-au întrunit, recent, într-o ședință ordinară, organizând în același timp și Conferința Comisiei de Femei a Federației, în ajunul zilei de 8 martie. >> p.2

Reușesc și la muncă, și acasă: sindicalistele din FSCRE – exemplu pentru tineri

În ajunul Zilei Internaționale a Femeii, Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice a organizat o masă rotundă, la care au participat mai multe femei-lideri din sindicatul din ramură. >> p.4

Guvernul propune exmatricularea liceenilor agresivi

Liceele vor avea dreptul să dea afară elevii care manifestă violență față de profesori și colegi. Guvernul a aprobat modificări la Codul Educației, în care oferă conducerii școlilor instrumente în plus pentru combaterea bullying-ului. >> p.6

Pe 15 martie, este Ziua internațională a protecției drepturilor consumatorului;
pe 20 martie - Ziua internațională a francofoniei;
pe 21 martie - Ziua mondială a pământului;
Ziua internațională a copiilor străzii;
Ziua internațională pentru eliminarea discriminării rasiale.

Sindicalistele și deputatele și-au conjugat eforturile în apărarea drepturilor femeilor

” Dialogul dintre Platforma Femeilor Deputate și Comisia de Femei a CNSM, un început de bun augur

Natalia HADĂRĂ

Rolul femeilor în societate este incontestabil, iar eficiența unui sistem democratic nu poate fi evaluată fără a lua în considerație gradul de reprezentare a acestora în structurile de guvernare. Dorind să-și consolideze poziția și să se poată mai ușor implica în viața socială, economică și politică a țării, în legisla-

tiv a fost creată Platforma Femeilor Deputate. În același timp, și-a consolidat poziția și Comisia de Femei a Confederației Naționale a Sindicatelor, ale cărei preocupări constituie protecția social-economică a femeilor din Republica Moldova.

În una din zilele trecute, aceste două entități importante s-au întâlnit la Parlament în cadrul ședinței cu genericul „Pledăm pentru un trai decent acasă”.

Părțile au subliniat importanța dezvoltării dialogului și a cooperării pentru a promova echitatea și egalitatea în drepturi a femeilor, prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, promovarea politicilor care au în prim-plan probleme social-economice, dar și pentru a contribui la eliminarea obstacolelor și a inechităților cu care se confruntă femeile.

Agenda discuțiilor a cuprins subiecte precum: inițiative de creștere a egalității și echității sociale de gen, politici prietenoase femeilor și familiilor, cum asigurăm plata egală pentru muncă egală ș.a. Au fost puse în discuție și viziunile sindicatelor privind sporirea protecției social-economice a femeilor, ratificarea Convenției OIM nr. 190, pentru siguranța femeilor la locul de muncă etc. >> p.3

ABONAREA 2024 CONTINUĂ

DRAGI CITITORI!

Sperăm foarte mult să rămânem împreună și în 2024, fiindcă doar astfel putem face o publicație de calitate.

Abonament: 1 lună - 40,00 lei; 6 luni - 240,00 lei; 12 luni - 440,00 lei.

RE * INDICE DE ABONARE *
67798

Întrevedere de lucru

Șefa statului a discutat cu reprezentanții CNSM despre referendumul privind aderarea la Uniunea Europeană

Președinta Maia Sandu a continuat, miercuri, 13 martie, consultările pe marginea referendumului privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană. La masa de discuții au fost prezenți reprezentanții Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova și ai organizațiilor membre ale CNSM.

În cadrul întreprinderii, șefa statului a menționat rolul pe care îl au sindicatele în protecția drepturi-

lor angajaților și în crearea locurilor de muncă, dar și în stimularea eficienței și sporierea productivității prin preluarea bunelor practici europene.

Maia Sandu a subliniat importanța unei informări și unei comunicări corecte despre Uniunea Europeană în fiecare comunitate, asta demonstrând unitatea și sprijinul întregii societăți pentru proiectul de integrare europeană. Consultările pe subiectul referendumului vor continua.

www.prezidente.md

Vești consolatoare

Guvernul a aprobat indexarea pensiilor cu 6% de la 1 aprilie

Începând cu 1 aprilie, pensiile vor fi indexate cu 6%. O decizie în acest sens a fost aprobată în ședința Guvernului de miercuri, 13 martie, unde miniștrii au aprobat un amendament propus de doi deputați. Anterior, se afirma că pensiile vor fi indexate doar cu 4,2%.

Amendamentul stabilește coeficientul de indexare aplicat părții pensiilor care nu depășește cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2024 – de 13700 de lei.

Cheltuielile necesare pentru implementarea acestui amendament vor fi acoperite din bani prevăzuți în Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2024, precizează Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Potrivit datelor furnizate de Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), din cei peste 650 de mii de beneficiari de pensii, care sunt plătiți din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat, circa 9800 au pensii care depășesc plafonul de 13700 de lei.

Pentru indexarea prestațiilor sociale sunt necesare 14,2 miliarde de lei, conform estimărilor. Din acești bani, aproximativ 10,9 miliarde de lei vor fi asigurate din bugetul de asigurări sociale de stat, în timp ce 3,3 miliarde de lei vor fi alocate de la bugetul de stat.

Ultimele date ale CNAS de la 1 ianuarie anul curent arată că mărimea medie a pensiei în Republica Moldova constituie 3767 de lei. Unui număr de 1630 de persoane pensiile li se transferă peste hotare, iar mărimea medie a acestei alocații constituie 2682 de lei.

Cor. VP

Cultură

Un teatru de la Chișinău va prezenta spectacole în opt state din Europa

Campania guvernamentală „Mărțișor în toată lumea” a început săptămâna trecută în Portugalia. Până la 12 aprilie inclusiv, Teatrul Național „Mihai Eminescu” de la Chișinău va prezenta spectacole încă în șapte state.

Potrivit Ministerului Culturii de la Chișinău, trupa eminesciană prezintă piesa „Steaua fără nume” de Mihail Sebastian, iar prima reprezentație a avut loc în orașul portughez Cascais. Actorii de la Teatrul Național „Mihai Eminescu” au fost aplaudați minute în șir de către conaționali noștri veniți la spectacol. „A fost un eveniment cu multă emoție și lacrimi de bucurie, cu dor de casă și de limba română”, se arată într-un comunicat al Ministerului Culturii.

„Mărțișor în toată lumea” s-a desfășurat pe 10 martie la Frankfurt, Germania, pe 12 martie - la Parla, Spania, iar la 14 martie - în Santander, tot în Spania.

Trupa eminesciană va mai juca spectacole pe 29 martie în orașul Padova, iar la 30 martie - la Milano, Italia. Pe 2 aprilie, actorii eminescieni vor poposi la Paris, Franța, iar peste cinci zile, adică la 7 aprilie, vor juca „Șeaua fără nume” la Londra, Marea Britanie. Același spectacol va fi prezentat la 9 aprilie la Dublin, Irlanda, iar la 12 aprilie - la Bruxelles, Belgia.

Cor. VP

Sedință

Federația „Sindindcomservice” și-au trasat obiectivele pentru perioada următoare

Membrii Consiliului Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Sfera Deservirii Sociale și Producției de Mărfuri „Sindindcomservice” s-au întrunit, recent, într-o ședință ordinară, la Institutul Muncii. Aceasta s-a desfășurat conform Planului de activitate al Federației pentru anul 2024, organizând în același timp și Conferința Comisiei de Femei a Federației, în ajunul zilei de 8 martie, când este marcată Ziua Internațională a Femeii.

Conform ordinii de zi, au fost examinate și adoptate hotărârile cu privire la unele modificări în componența Consiliului și Comitetului executiv al Federației, cu privire la raportul financiar anual privind executarea bugetului sindical în anul 2023 și cu privire la repartizarea mijloacelor financiare pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă a asiguraților prin tratament balneosanatoriu pentru anul 2024.

Ecaterina Manastirschi, președinta Federației „Sindindcomservice”, a prezentat detaliat planul de activitate al Federației pentru anul 2024, aprobat în cadrul ședinței Comitetului executiv din 17 ianuarie 2024, și a relevat un șir de aspecte ale acestuia, ce urmează să fie implementat în perioada următoare.

În partea a doua a activității, sindicalistele, întrunite în cadrul Conferinței Comisiei de Femei, au pus în discuție subiecte ce țin de activitatea structurii respective, pledând pentru organizarea unor activități de instruire a femeilor, promovarea principiului egalității

de șanse, orientate spre o mai bună protecție a drepturilor și interesele femeilor din Republica Moldova.

În cadrul Conferinței, a fost re-aleasă, în calitate de președintă a Comisiei de Femei a Federației, Ludmila Munteanu, președinta organizației sindicale primare de la S.A. „Regia Apă Canal-Orhei”, iar în calitate de vicepreședintă a comisiei a fost aleasă Mariana Nazarenco, membră a comitetului sindical de la Î.M. Regia „Autosalubritate” Chișinău.

Cor. VP

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Vocea femeilor

Sindicalistele și deputatele și-au conjugat eforturile în apărarea drepturilor femeilor

(Continuare din p. 1)

Igor ZUBCU:
Sindicatele sunt deschise să contribuie la atingerea obiectivelor trasate în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova

Prezent la activitate, Igor Zubcu, președintele CNSM, a salutat lansarea acestei platforme de dialog dintre femeile sindicaliste și deputate, precizând că aceasta reprezintă o oportunitate de a conjuga eforturile în ceea ce privește egalitatea de șanse și politicile de gen, asigurarea unui trai și a unei munci decente, combaterea violenței împotriva femeilor în societate și la locul de muncă, combaterea discriminării în domeniul salarizării și pensiei.

Liderul sindical a reiterat că sindicatele sunt deschise să contribuie la atingerea obiectivelor trasate în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova.

Doina GHERMAN:
Ceea ce ne unește este dreptul femeii la o viață trăită cu demnitate și în siguranță

Doina Gherman, vicepreședintă a Parlamentului, a apreciat deschiderea Comisiei de Femei a CNCM pentru inițierea dialogului și stabilirea parteneriatului în beneficiul femeilor din țara noastră.

„Ceea ce ne unește este dreptul femeii la o viață trăită cu demnitate și în siguranță.

Putem afirma cu încredere că un număr mai mare de femei prezente la procesul de luare a deciziilor duce la îmbunătățirea calității vieții din toate punctele de vedere. Pentru a oferi continuitate acțiunilor întreprinse până în prezent, avem nevoie de parteneri de încredere care să ne ofere suport, inclusiv la identificarea unor mecanisme de implementare a legii în domeniul precum social, medicină, educație și justiție”, a menționat Doina Gherman.

Totodată, vicepreședinta Parlamentului a apreciat implicarea mișcării sindicale, în special a femeilor sindicaliste, pentru a ratifica Convenția OIM nr. 190 privind eliminarea violenței și a hărțurii la locul de muncă, aceasta reprezentând un instrument de referință în lumea muncii.

Angela OTEAN:
Orice discriminare limitează drepturile femeilor, afectându-le demnitatea, integritatea fizică și psihică

Președinta Comisiei de Femei a CNSM, Angela Otean, și-a exprimat speranța că această întrunire va pune bazele unei colaborări inter-instituționale rodnice, pentru ca drepturile și interesele salariaților să fie respectate, iar femeile din țara noastră și familiile acestora să beneficieze de o protecție social-economică adecvată.

„Promovarea egalității de gen, siguranța femeilor la locul de muncă, combaterea violenței împotriva femeilor sunt obiective din agenda Comisiei de Femei a CNSM,

care, la rândul său, pune un accent deosebit pe promovarea și susținerea inițiativelor de adoptare a unor măsuri care oferă mai multe oportunități femeilor de participare la procesul de luare a deciziilor, de a fi mai competitive pe piața muncii, de a ocupa poziții de conducere în sectorul privat și în cel bugetar și de a pleda împotriva violenței în bază de gen”, a menționat Angela Otean.

Și Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, a menționat importanța dezvoltării dialogului dintre Platforma Femeilor Deputate și Comisia de Femei a CNSM, subliniind că ședința respectivă este un punct de pornire, de bun augur, pentru a organiza activități comune, a discuta pe marginea proiectelor legislative în domeniul protecției sociale și a implementa proiecte menite să îmbunătățească situația social-economică a femeilor din Republica Moldova.

Realizări în domeniul promovării egalității de gen

Participantele la ședință au trecut în revistă principalele realizări și inițiative ale Parlamentului în domeniul promovării egalității de gen și de șanse, combaterea economiei informale, înlăturarea inechităților cu care se confruntă femeile, protecția femeilor și participarea acestora la procesele decizionale, implementarea politicilor sociale prietenoase de integrare a vieții profesionale cu activitățile legate

de îngrijirea copiilor, combaterea violenței îndreptate împotriva femeilor ș. a.

În raportul său, Polina Fisticanu, șefa Departamentului protecție social-economică din cadrul CNSM, s-a referit la metodologia necesară pentru asigurarea plății egale pentru munca de valoare egală, extinderea facilităților referitor la serviciile de alternativă pentru copii până la 10 ani și introducerea facilităților fiscale atât pentru angajatori, cât și pentru salariați, combaterea muncii nedecarate. De asemenea, a vorbit și despre inițiativa de a include în stagiul de cotizare necesar pentru acordarea dreptului la pensie anticipată pentru carieră lungă a perioadei de îngrijire a unui copil până la vârsta de trei ani și includerea în baza de calcul a perioadelor necontributive de maternitate și incapacitate temporară de muncă cu salariu mediu lunar pe țară și introducerea perioadei de îngrijire a copilului pentru bune.

Reprezentantele Platformei Femeilor Deputate și ale Comisiei de Femei a CNSM și-au propus să organizeze întruniri periodice pentru a aborda probleme cu care se confruntă femeile din Republica Moldova și a promova subiectele aflate pe lista de priorități ale sindicalistelor.

Favorizate prin legi, nedreptățite de oameni

Cadrul legislativ național pentru egalitatea între femei și bărbați a fost ajustat în conformitate cu angajamentele internaționale. Cu toate acestea, femeile se confruntă cu discriminare și inegalitate în viața socială, economică, culturală și politică. Ele au oportunități limitate de participare efectivă la luarea deciziilor și de implicare pleneră în sectorul public. Femeile sunt reprezentate disproporționat la luarea deciziilor la toate nivelurile. Chiar dacă 50% din populație sunt femei, acestea reprezintă doar 41% din deputate, doar 25% de membri ai Guvernului, femei alese în funcția de primar – 26%, antreprenoriațul feminin, de asemenea, indică o pondere scăzută a femeilor antreprenoare - de 33,9%.

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 4

Evenimente

Liderii sindicali din FSCM au discutat despre realizări și chestiuni curente

Începutul lunii curente a fost bogat în evenimente pentru Federația Sindicatelor din Comunicații. Pe data de 1 martie a.c., membrii Consiliului FSCM s-au adunat pentru a doua ședință în plen de după Congresul VII. Aceasta s-a desfășurat la Institutul Muncii, unde peste 50 de lideri sindicali din organizațiile membre ale FSCM au participat la discuții.

În cadrul evenimentului, în calitate de invitat și formator, a fost prezentă Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM.

Președinta FSCM, Elizaveta Iurcu, a prezentat Raportul de activitate al Biroului Executiv pentru anul 2023. În cadrul ședinței în plen au fost examinate și aprobate mai multe chestiuni, inclusiv validarea mandatelor noilor membri ai Consiliului, Raportul comisiei de cenzori pentru anul 2023 ș. a.

În raportul de activitate al Biroului Executiv pentru anul 2023, Elizaveta Iurcu a relevat acțiunile desfășurate în perioada respectivă, subliniind că aceste acțiuni au fost realizate în concordanță cu obiectivele strategice și direcțiile de activitate stabilite și aprobate de Congresul VII al FSCM. Au fost reiterate obiectivele pentru anul 2024, care includ: creșterea numărului de membri de sindicat, negocierea și semnarea convenției colective la nivel de ramură și consolidarea echipei sindicale a FSCM. Ea a subliniat că, prin atingerea acestor obiective, FSCM își propune să se afirme ca o voce puternică și reprezentativă în susținerea drepturilor și intereselor salariaților din domeniul comunicațiilor.

În timpul ședinței, Lilia Franț a prezentat membrilor Consiliului progresele realizate de CNSM în anul 2023. Acestea includ majorarea salariului minim și creșterea indemnizației unice pentru nașterea copilului. De asemenea, i-a informat pe cei prezenți despre actualizările în sistemul de asistență medicală, modificările în concediul paternal și actualizările privind pensiile etc. Totodată, vicepreședinta CNSM a adus în atenția membrilor Consiliului Ghidul liderului organizațiilor sindicale, care a fost distribuit tuturor activiștilor sindicali din FSCM.

La 2 martie curent, lideri sindicali din FSCM au participat la un seminar de instruire privind stresul la locul de muncă și arderea profesională și au fost familiarizați cu modificările recente din Codul muncii. Activitatea a reunit peste 30 de activiști sindicali.

În prima parte a seminarului, Elena Anton, formator național, șefa Departamentului organizare, educație și instruire de la CNSM, i-a informat pe liderii sindicali despre impactul negativ al stresului asupra sănătății mentale și fizice a angajaților.

Ea a evidențiat importanța conștientizării acestui fenomen și a oferit resurse și tehnici concrete pentru gestionarea stresului.

Participanții au fost îndemnați să realizeze evaluări periodice pentru a identifica sursele principale de stres la locul de muncă, conștientizând că acestea pot varia în funcție de contextul și specificul fiecărei organizații.

Elena Anton a accentuat importanța colaborării între organizațiile sindicale și angajatori pentru implementarea unor măsuri eficiente de gestionare a stresului. Ea a subliniat că un mediu de muncă sigur, sănătos și productiv poate fi realizat prin conștientizarea și gestionarea adecvată a stresului la locul de muncă.

În partea a doua a seminarului, liderii sindicali au fost familiarizați cu modificările recente din Codul muncii de către avocatul Federației Sindicatelor din Comunicații, Anatol Lupășcu.

Interesul pronunțat al activiștilor sindicali față de subiectele abordate a demonstrat încă o dată impactul seminarului de instruire asupra acestora. De asemenea, participanții au manifestat dorința de a înțelege și a se adapta la schimbările legislative în domeniul muncii, subliniind astfel importanța continuă a educației și formării în cadrul mișcării sindicale, inclusiv în ceea ce privește gestionarea stresului la locul de muncă și arderea profesională.

Cor. VP

Masă rotundă

Reușesc și la muncă, și acasă: sindicalistele din FSCRE – exemplu pentru tineri

Au venit să împărtășească practici pozitive: cum femeile sindicaliste reușesc și în carieră, și în viața de familie, dar și să revendice mai multe garanții sociale pentru salariale. În ajunul Zilei Internaționale a Femeii, Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice (FSCRE) a organizat o masă rotundă, la care au participat mai multe femei-lideri din sindicatul din ramură.

La eveniment au participat și deputatele Angela Munteanu-Pojoga, secretară a Comisiei parlamentare drepturile omului și relații interetnice, Iulia Dascălu, membră a Comisiei mediu, climă și tranziție verde.

Femeile continuă să muncească în sectoare care sunt mai prost plătite. Conform statisticilor, în anul trecut, decalajul dintre salariul femeilor și al bărbaților a fost de 15,5%. Sunt strigătoare la cer multiplele cazuri de violență în familie în ultima perioadă. Statisticile arată că fiecare a treia femeie din Republica Moldova a fost abuzată cel puțin o dată în viață în mod fizic sau verbal. Deși cadrul legal în acest sens a fost îmbunătățit, e nevoie de mai multe eforturi pentru a preveni violența față de femei, a menționat Viorica Spănu, președinta Comisiei de Femei din cadrul FSCRE.

Potrivit Vioricăi Spănu, Comisia de Femei a FSCRE a expediat unor factori de decizie demersuri prin care a cerut îmbunătățirea prevederilor ce țin de reproducere și ajutorul de deces. Aceste chestiuni vor fi incluse în agenda de lucru a Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective.

Tot mai multe femei la conducere

Margareta Strestian, președinta FSCRE, a spus că, de la proclamarea independenței Republicii Moldova și până în prezent, au fost înregistrate progrese importante în

domeniul egalitate de gen. În 2020, pentru prima dată în Republica Moldova, o femeie a fost aleasă la funcția de președintă a țării. În prezent, R. Moldova înregistrează cel mai mare număr de femei deputate din istoria sa ca stat independent – 42. Pentru prima dată, la conducerea CNSM este și o femeie – Lilia Franț este unul dintre cei doi vicepreședinți ai CNSM. Femeile reprezintă 1/3 dintre membrii Consiliului General al FCSRE și 27% dintre membrii Biroului Executiv al federației. În Convenția colectivă la nivel de ramură sunt prevăzute facilități și garanții sociale pentru salariale care au copii, dar și pentru angajații cu nevoi speciale.

Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, a subliniat că principiul egalității de gen este promovat și va continua să fie promovat în toate politicile CNSM, inclusiv la nivel de federații de ramură. În comisiile de consultări și negocieri colective, la nivel național, există o paritate de voturi la femeii și la bărbați. Femeile reprezintă mai mult de jumătate dintre liderii organizațiilor sindicale primare, peste 65% dintre reprezentanții CNSM în teritoriu, aproape jumătate dintre membrii Consiliului General al CNSM și 30% dintre membrii Comitetului Confederal al CNSM.

Angela Otean, președinta Comisiei de Femei din cadrul CNSM, a solicitat deputatelor participante la masa rotundă ca aleșii poporului să stabilească un moratoriu asupra vârstei de pensionare, astfel ca femeile să se poată pensiona la 61 de ani, și nu la 63, așa cum urmează peste câțiva ani. Este discriminatoriu ca femeile să se pensioneze la 63 de ani, la fel ca și bărbații, deoarece femeile mai nasc și cresc copii, a atenționat Angela Otean.

Legea prevede că de la 1 iulie 2024 femeile urmează să se pensioneze atunci când ating vârsta de 61 de ani, iar ulterior, în fiecare an, această vârstă va crește cu 6 luni.

Daniela MORARI

5 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Unde-i lege nu-i tocmeală?

Zilele de concediu nefolosite timp de doi ani ar putea fi considerate stinse

Zilele concediului de odihnă anual acumulate și nefolosite de angajați timp de doi ani vor fi considerate stinse. Parlamentul a votat în prima lectură un proiect de lege care prevede revizuirea mecanismului de folosire a concediului, chiar dacă sindicatul s-a opus, aducând argumente în susținerea poziției lor.

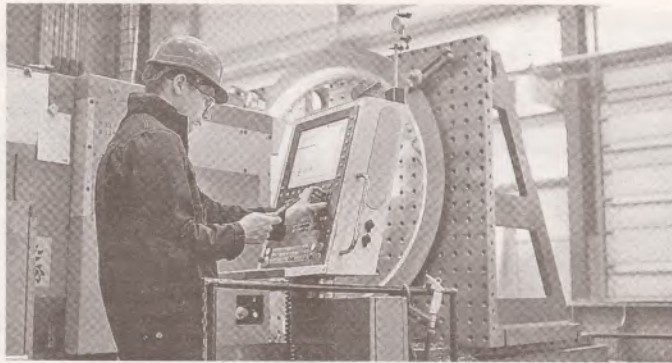
Potrivit noilor prevederi care urmează să fie introduse în Codul muncii, angajatorul, la finele anului calendaristic, va informa salariatul, în scris, despre numărul zilelor de concediu acumulate, termenul de expirare a acestora, precum și va solicita utilizarea acestor zile de concediu de către salariat în baza unui grafic stabilit de comun acord.

Zilele de concediu nefolosite de către salariat până la intrarea în vigoare a prevederilor prezentului proiect de lege vor putea fi utilizate până pe 31 decembrie 2029.

CNSM a prezentat anterior un aviz bine argumentat pe marginea propunerilor de modificare a art. 118 din Codul muncii și a venit cu o reacție chiar și după votarea în prima lectură a proiectului de lege.

”Circumstanțe nelegate de voința salariatului, uneori nici chiar a angajatorului

Scopul urmărit de proiectul de lege, se constată în avizul CNSM, este reglementarea unui termen de valabilitate a concediului de odihnă anual acumulat/nefolosit, și anume, *cel mult doi ani, începând cu anul următor celui în care s-a acordat concediul de odihnă anual.* „Or, acestea nu este altceva decât lipsirea salariatului de un drept fundamental (concediul de odihnă), în cazul expirării termenului respectiv, din motive nelegate de voința salariatului”.

Examinând propunerile respective, prin prisma prevederilor legale în vigoare, precum și a standardelor internaționale ratificate de Republica Moldova, CNSM a precizat următoarele.

Prevederile art. 118 din Codul muncii, în vigoare, au drept obiectiv reglementarea acordării anuale a concediului de odihnă și a cazurilor excepționale de amânare a acestui concediu.

Mai exact, această normă legală stabilește că: *concediul de odihnă se acordă anual conform programării prevăzute la art. 116 din Codul muncii; angajatorul are obligația de a lua măsurile necesare pentru ca salariații să folosească concediile de odihnă în fiecare an calendaristic; concediul de odihnă anual poate fi amânat în cazurile prevăzute de lege; este interzisă neacordarea concediului de odihnă anual timp de doi ani consecutivi și altele.*

„Astfel, considerăm că prevederile actuale ale art. 118 din Codul muncii sunt clare și conforme cu normele internaționale la care Republica Moldova este parte și nu necesită modificarea propusă prin proiectul de Lege avizat”, se arată expres în documentul CNSM.

Cu referire la propunerile respective, CNSM a reiterat că: prevederile actuale ale art. 118 din Codul muncii sunt clare și conforme cu normele internaționale la care Republica Moldova este parte; *nota informativă* la proiectul de lege în vederea completării art. 118 din Codul muncii cu alin. (4 prim) nu se bazează pe cazuri sau situații concrete, provocate de aplicarea justă a prevederilor în vigoare; consecințele neglijării dispoziției alin. (1) al art. 118 din Codul muncii nicidecum nu pot motiva necesitatea stabilirii unor condiții, pentru a lipsi salariatul de dreptul la concediul de odihnă anual; adoptarea completării art. 118 din Codul muncii cu alin. (4 prim) va avea drept urmare crearea unor contradicții sau incompatibilități ale legislației naționale cu standardele internaționale în domeniul muncii, ratificate de Republica Moldova, care garantează tuturor salariaților dreptul la un concediu de odihnă anual plătit.

Totodată, sindicaliștii menționează că propunerea privind completarea art. 118 din Codul muncii, care, potrivit autorului proiectului de lege, are drept scop „responsabilizarea angajatorului și salariaților

privind acordarea și utilizarea concediilor de odihnă anuale”, a fost criticată sub aspect de **neclaritate** și **neconformitate** cu normele internaționale și constituționale nu doar de sindicate, ci și de majoritatea instituțiilor interesate, de la care s-a solicitat prezentarea avizelor/expertizelor, inclusiv de Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, MAI, Ministerul Mediului, Centrul Național Anticorupție, Aparatul Președintelui, Avocatul Poporului, Confederația Națională a Patronatului, Serviciul prevenirea și combaterea spălării de bani etc.

Prin avizele prezentate de instituțiile enumerate, se confirmă și remarca expusă de CNSM, și anume că motivul real al acumulării (neutilizării) concediilor de odihnă anuale nu ține de salariat, ci de un șir de circumstanțe și factori (nelegate de voința/discreția salariatului, uneori nici chiar a angajatorului), inclusiv politici, care stau la baza acestui fenomen.

În consecință, CNSM a prezentat Parlamentului o variantă de compromis pentru alin. (4 prim) propus pentru completarea art. 118 din Codul muncii, și anume: *„(4 prim) În cazul în care salariatul nu a folosit concediul de odihnă anual la care avea dreptul în anul de muncă curent, cu acordul acestuia, angajatorul este obligat să acorde concediul de odihnă nefolosit într-o perioadă de cel mult doi ani, începând cu anul următor celui în care s-a acordat concediul de odihnă anual.*

Angajatorul, la finele anului calendaristic, îl informează pe salariat în scris despre zilele de concediu de odihnă anual nefolosite, precum și dispune utilizarea acestora, în baza unui grafic stabilit de comun acord. Refuzul salariatului privind utilizarea concediului de odihnă anual nefolosit, în baza graficului stabilit, este nul”.

Natalia HADĂRCĂ

Reuniune

FSEȘ a înaintat o serie de revendicări Ministerului Educației și Cercetării

Pe 7 martie, în incinta Casei Sindicatelor, a avut loc ședința ordinară a Comisiei de consultări și negocieri colective nivel de ramură: Ministerul Educației și Cercetării (MEC) – Federația Sindicală a Educației și Științei din Republica Moldova (FSEȘ). Principalul subiect pe ordinea de zi a fost înaintarea revendicărilor aprobate de Biroul Executiv al FSEȘ la data de 29 februarie anul curent.

Sindicaliștii au reiterat necesitatea de a modifica și completa cadrul legal aferent majorării veniturilor salariaților din ramura educației și științei prin rectificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2024, astfel încât pentru

calcularea salariilor angajaților din sectorul bugetar, începând cu 1 ianuarie 2024, să fie stabilită valoarea de referință generală în mărime de 2100 de lei, iar pentru cadrele didactice, științifico-didactice, științifice și de conducere – 2300 de lei.

De asemenea, sindicaliștii cer majorarea sporului lunar pentru titlul științific și/sau științifico-didactic pentru personalul din învățământul superior, care dețin titlul științific de doctor habilitat/profesor universitar/profesor cercetător, precum și pentru personalul din domeniul cercetării și inovării, învățământul superior, care dețin titlul științific de doctor și/sau conferențiar universitar/conferențiar cercetător.

Alte revendicări se referă la majorarea și diferențierea retribuirii muncii personalului cu studii superioare și studii profesionale tehnice post-secundare non-tertiare; acordarea ajutorului material conform prevederilor art. 1651 din Codul muncii nr. 154/2003, a premiului unic și premiului anual conform art. 21 și art. 211 din Legea nr. 270/2018; stabilirea compensației bănești cadrelor didactice și de conducere din învățământul profesional tehnic; majorarea normelor de calcul al salariului pe oră (unitatea de timp) pentru personalul antrenat în activitatea didactică în toate ramurile economiei naționale.

Suplimentar, părțile au discutat despre punerea în aplica-

re a unor Regulamente aprobate recent de ministere, inclusiv Regulamentul pentru sporul de performanță, condițiile de salarizare, modificarea unor articole din Legea 270. S-a convenit ca la ședința Consiliului General al FSEȘ

din 10 aprilie 2024 să fie trecute în revistă realizările din Convențiile colective de muncă din Educație și Cercetare, și perspectivele ce țin de realizarea dialogului social.

sindicate.md

Sancțiuni

Guvernul propune exmatricularea liceenilor agresivi

Liceele vor avea dreptul să dea afară elevii care manifestă violență în raport cu profesorii și colegii lor. Guvernul a aprobat modificări la Codul Educației, în care oferă conducerea școlilor instrumente în plus pentru combaterea bullying-ului.

Sancționarea va începe cu însemnări în agendă, observații, mustrări și va continua cu interdicția de a participa la ore pentru maximum 15 zile într-un an de studii. Dacă și după asta elevul recidivează, se va putea recurge la exmatriculare. Ce-i drept, doar pentru liceeni, întrucât în Republica Moldova studiile gimnaziale sunt obligatorii.

„Noi propunem să introducem în Codul Educației acele prevederi care astăzi țin de regulamentul intern al instituțiilor de învățământ cu privire la sancțiunile și recompensele aplicabile elevilor. Din punctul nostru de vedere, este important ca mediul școlar să fie un mediu sigur pentru toată lumea și acțiunile să aibă și consecință, iar pentru predictibilitatea acestora este bine ca ele să fie reglementate la nivel de lege și nu la nivel de ordin de ministru”, a menționat Dan Perciun, ministrul Educației și Cercetării.

Inițiativă binevenită

În cazul abaterilor disciplinare, un prim pas va fi discuția cu psihologul instituției.

Profesorii spun că inițiativa este una binevenită mai ales în contextul în care, în ultima perioadă, elevii au devenit violenți și cu dascălii. În același timp, măsura i-ar responsabiliza și pe părinți. De aceeași părere sunt și reprezentanții sindicatelor, care, de altfel, au cerut în repetate rânduri autorităților o lege care să protejeze cadrele didactice.

„Federația Sindicală a Educației și Științei (FSES) demult a abordat această chestiune și considerăm că la această etapă este o primă soluție, dar, desigur, este un prim pachet, care vine să protejeze pedagogul în fața unor atacuri violente. Credem că acolo totuși au fost mai multe propuneri care ar trebui să fie luate în calcul, dar ceea ce s-a făcut astăzi este mult așteptat de co-

munitatea pedagogilor, pentru că procesele acestea de violență în școală contra copiilor și contra profesorilor constituie un fenomen care ia amploare. Noi nu pledăm pentru aplicarea pedepsei copiilor, înțelegem foarte bine. La dezbaterile parlamentare am vorbit despre aceasta, dar trebuia să fie și o lege care să protejeze pedagogii în cazul unor astfel de ieșiri necivilizate din partea unor elevi și părinți”, a menționat Ghenadie Donos, președintele FSES.

„Profesorii au nevoie de o protecție elementară în fața fenomenelor negative. Totodată, poate că familia s-ar include și pe altă dimensiune în educarea copiilor. Desigur că nu putem pedepsi o întreagă comunitate școlară dacă în colectiv este cineva

care, în mod deliberat, sistematic, încearcă să perturbe lecțiile, să-i deranjeze pe colegi, pe profesori”, ne spune Mihaela Slovineanu, director adjunct al Liceului „Spiru Haret” din Chișinău.

Soluția: investiții în cadrele didactice

De cealaltă parte, ONG-urile spun că sancțiunile ar intensifica și mai mult abuzul față de elevi. Reprezentanții Centrului Național de prevenire a abuzului față de copii (CNPAC) ne-au spus că au expediat și un aviz Ministerului Educației, însă nu au primit nici un răspuns. În viziunea centrului, soluția ar fi investițiile în cadrele didactice, dar și în psihologii din școli.

„Cu siguranță este nevoie de soluții, dar se vede că acestea sunt prea costisitoare pentru moment și atunci iarăși se dorește să se rezolve o problemă socială pe seama copiilor. Eu mă tem că această soluție ar putea duce la înmulțirea cazurilor de violență asupra copiilor din partea părinților sau de abuz de putere din partea cadrelor didactice”, sustine Daniela Sâmboteanu, președinta CNPAC.

Privit Ministerului Educației, în anul 2023, au fost raportate peste o mie de cazuri de bullying. Modificarea Codului Educației a fost aprobată de Guvern, dar până să devină lege trebuie să treacă și de Parlament.

Galina MUNTEANU

Din teritoriu

Femeile din Rezina s-au adunat în ajunul sărbătorii lor să pună țara la cale

În mod tradițional, în șirul activităților organizate de către Vera Platon, reprezentanta CNSM în teritoriu, împreună cu președinții sindicatelor de ramură din raionul Rezina, se înscrie și o masa rotundă, care a avut loc în preajma Zilei Internaționale a Femeii – 8 Martie. Această s-a desfășurat la Palatul raional de Cultură „Nicolae Lupov”, cu genericul „Protecția social-economică a femeilor sindicaliste și promovarea modului de viață sănătos”, evenimentul fiind susținut financiar de către CNSM.

În debutul activității, cele 67 de femei, reprezentante a 14 sindicate de ramură, au fost salutate de către vicepreședintele raionului Rezina, Valentin Rotari. În alocuțiunea rostită, dumnealui a menționat și apreciat rolul femeii în activitatea social-economică și cea sindicală în raion, felicitând doamnele și domnișoarele prezente cu prilejul apropiației sărbătorii și dorindu-le sănătate, bucurii, rezultate notorii în activitatea zilnică, inclusiv cea de apărare a drepturilor salariaților.

Apoi, Vera Platon a venit în fața asistenței cu o prezentare a activității CNSM în anul 2023. De menționat că succesele înregistrate și prin implicarea Confederației sunt multe și în domenii diferite, prin-

tre care amintim: desfășurarea Campaniei „Organizația primară – energia mișcării sindicale”, obiectivul major al căreia rezidă în fortificarea imaginii sindicatelor și în sporirea rolului organizațiilor sindicale primare; creșterea, de la 1 ianuarie 2024, a cuantumului salariului minim pe țară până la 5000 de lei; majorarea, de la începutul anului curent, a valorilor de referință din calcularea salariilor angajaților din sectorul bugetar; majorarea, din 1 octombrie 2023, cu 15%, a salariilor angajaților din instituțiile medico-sanitare publice; acordarea indemnizațiilor unice tinerilor absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic de profil, care, în primul an după absolvire, se angajează în domeniu; scutirea sindicatelor de taxa de înregistrare de stat (1149 de lei) etc.

Masa rotundă a continuat cu o intervenție a Lilianei Gherman, inspector principal al Inspectoratului de Stat al Muncii din Orhei, care a vorbit despre modificarea legislației muncii în domeniul angajării, inclusiv a zilierilor.

A fost ascultată cu interes și Tatiana Batisti, șefa subdiviziunii Teritoriale CTAS Rezina, care și-a axat discursul pe două aspecte: ultimele modificări la Legea pensionării și Campania de informare „Indemnizații fără barieră”.

Ana Negură, șefa Secției ocuparea forței de muncă Rezina, de asemenea, a vorbit despre modificări legislative în domeniu, fiind vorba despre Legea cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, amintind și despre impactul Parteneriatului local de ocupare a forței de muncă Rezina.

În cadrul mesei rotunde, organizatorii au atras atenția și asupra unui alt aspect, foarte important pentru femeile noastre – cel al sănătății. Aliona Vozian, medic ginecolog la Centrul medicilor de familie Rezina, a vorbit despre profilaxia cancerului de col uterin, oferind informații ample refe-

ritoare la metodele de profilaxie a maladiei și importanța adresării la timp la medic.

Spre final, participantele la masa rotundă au aflat și informații din domeniul violenței domestice. Despre starea de fapt, legislație și acțiuni în cazul violenței domestice a vorbit Ludmila Grițco de la Inspectoratul de Poliție Rezina.

A urmat o sesiune de întrebări și răspunsuri, or, subiectele din agenda mesei rotunde au fost foarte importante pentru viața și activitatea femeilor din sală, ele dorind să afle mai multe detalii.

Aculina POPA, președintele Consiliului raional Rezina al FSLC

Economistul

Indemnizații pentru creșterea copilului: tipurile și cuantumul acestora

Ce tipuri de indemnizații primesc familiile cu copii? Cine are dreptul, care sunt modalitățile de acordare și cuantumul indemnizațiilor? Prin care acte legislative sunt stabilite?

Maria Cîrnaș, Călărași

Ana MOLDOVANU, consilier superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM

Familiiile cu copii beneficiază de următoarele tipuri de indemnizații:

- 1) indemnizația unică la nașterea copilului;
- 2) indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului până la vârsta de doi ani;
- 3) indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la trei ani, conform opțiunilor – în cazul persoanelor asigurate;
- 4) indemnizația lunară de suport pentru creșterea până la vârsta de trei ani a copiilor gemeni sau a mai multor copii născuți dintr-o singură sarcină.

Cuantumul indemnizațiilor adresate familiilor cu copii se stabilește în mărimea în vigoare la data nașterii copilului.

1. Conform Legii nr. 315/2006 privind prestațiile sociale pentru copii, la naștere, se acordă o indemnizație unică. Indemnizația unică la nașterea copilului se stabilește în cuantum egal cu valoarea monetară a coșului minim de bunuri necesare la nașterea copilului, calculată pentru anul precedent nașterii copilului. Cuantumul indemnizației unice la nașterea copilului, începând cu 1 ianuarie 2024, este stabilită în mărime de 20000 de lei (Hotărârea Guvernului nr. 1478/2002). Indemnizația se acordă mamei, iar în cazul decesului ei – reprezentantului legal al copilului.

2. Indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului până la vârsta de doi ani se acordă atât persoanelor asigurate, cât și persoanelor neasigurate, care au dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului începând cu 1 octombrie 2022, indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului până la vârsta de doi ani constituie 1000 de lei (HG 1478/2002).

3. Conform Legii nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, are dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului una dintre următoarele persoane asigurate: unul dintre părinți, bunicii, bunica sau o altă rudă care

se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, sau tutorele, dacă aceștia îndeplinesc condițiile de realizare a stagiului de cotizare (cel puțin trei ani sau de cel puțin nouă luni în ultimele 24 de luni).

Unul dintre părinții asigurați are dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de trei ani conform următoarelor opțiuni:

1) din ziua următoare datei expirării concediului de maternitate și până la data împlinirii vârstei de trei ani a copilului. Cuantumul lunar al indemnizației constituie 30% din baza de calcul pentru fiecare copil, dar nu mai puțin decât cuantumul indemnizației minime lunare pentru creșterea copilului a persoanei asigurate (740 lei, HG 1478/2002).

2) din ziua următoare datei expirării concediului de maternitate pentru o perioadă de 24 de luni. Pentru primele 12 luni indemnizația constituie 60% din baza de calcul pentru fiecare copil, dar nu mai puțin decât cuantumul dublu al indemnizației minime lunare pentru creșterea copilului a persoanei asigurate (1480 de lei); pentru următoarele 12 luni – 30% din baza de calcul, dar nu mai puțin decât 740 de lei.

Pentru perioada după expirarea celor 24 de luni și până la împlinirea vârstei de trei ani a copilului, indemnizația lunară pentru creșterea copilului nu se acordă.

3) din ziua următoare datei expirării concediului de maternitate pentru o perioadă de 12 luni. Cuantumul indemnizației constituie 90% din baza de calcul pentru fiecare copil, dar nu mai puțin decât 2220 de lei (740 x 3). Pentru perioada după expirarea celor 12 luni și până la împlinirea vârstei de trei ani a copilului, indemnizația lunară pentru creșterea copilului nu se acordă.

În cazul în care beneficiarul de indemnizație lunară pentru creșterea copilului se angajează, își reia activitatea de muncă, se eliberează înainte de expirarea concediului pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de trei ani ori desfășoară activități în scopul obținerii de venit, indemnizația stabilită se suspendă și se stabilește, la cerere, uneia dintre persoane asigurate (bunica, bunelul sau o altă rudă).

Indemnizația lunară pentru creșterea copilului se calculează din venitul asigurat al unuia dintre soți, care va determina un cuan-

tum mai mare al indemnizației lunare pentru creșterea copilului.

Începând cu 1.01.2024, indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului până la vârsta de doi ani, indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de trei ani se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, din oficiu, mamei, iar în cazul în care mama nu întrunește condițiile de stabilire a indemnizației – tatălui, în baza datelor privind nașterea copilului disponibile în Registrul de Stat al Populației, fără necesitatea depunerii cererii la casa teritorială de asigurări sociale sau în mod electronic.

Opțiunea de creștere a copilului până la vârsta de trei ani stabilită din oficiu poate fi modificată o singură dată, la cererea beneficiarului, depusă până la data la care copilul împlinește vârsta de un an.

Bunicul, bunica sau o altă rudă care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, care îndeplinește condițiile de realizare a stagiului de cotizare și se află în concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de trei ani, la toate unitățile în care desfășoară activități, are dreptul, la cerere, la o indemnizație lunară pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de trei ani conform opțiunilor enumerate.

Opțiunea solicitată inițial prin cererea de stabilire a indemnizației lunare pentru creșterea copilului, depusă la organul de asigurări sociale, nu poate fi modificată ulterior.

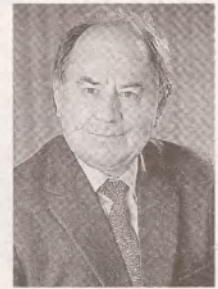
În cazul copiilor gemeni, tripleți sau multipleți, de dreptul la indemnizație pentru creșterea copilului beneficiază, la cerere, opțional: concomitent ambii părinți sau concomitent două persoane asigurate. Fiecare asigurat beneficiază de dreptul la indemnizație/ indemnizații pentru copil/copiii de care îngrijește nemijlocit. Pentru unul și același copil se stabilește o singură indemnizație.

4. Pentru copiii gemeni sau pentru mai mulți copii născuți dintr-o singură sarcină se acordă, pentru fiecare copil, indemnizație lunară de suport pentru creșterea lor până la vârsta de trei ani. Cuantumul indemnizației constituie 50% din mărimea indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la vârsta de doi ani, la data nașterii copilului (500 de lei, HG 1278/2002).

Plata indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de doi ani și a indemnizației lunare de suport pentru creșterea până la vârsta de trei ani a copiilor gemeni sau a mai multor copii născuți dintr-o singură sarcină se păstrează chiar dacă beneficiarul desfășoară activitate de muncă.

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul Juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Răspunderea materială și morală a angajatorului față de salariat

? Dragă redacție, citesc cu regularitate și cu mult interes rubrica „Cetățeanul și legea”. Vă rog să-mi răspundeți și mie la întrebarea: Ce prezintă și în ce cazuri poate fi aplicată răspunderea materială și morală a angajatorului față de salariat? Vă mulțumesc anticipat.

Mihail Taucii, Comrat

Răspunderea materială a angajatorului față de salariat constituie o formă a răspunderii juridice, care se întemeiază pe normele dreptului muncii și pe prejudiciile materiale cauzate de către angajator salariatului.

Această formă de răspundere juridică a angajatorului față de salariat prezintă mai multe aspecte sau particularități care o caracterizează, și anume: este contractuală, având drept sursă contractul individual de muncă; este reparatorie; prejudiciul cauzat are legătură fie cu neîndeplinirea de către angajator a obligațiilor asumate prin contractul individual de muncă, fie cu privarea ilegală a salariatului de posibilitatea de a munci și altele.

Legislația prevede reglementări concrete sau, mai bine spus, norme speciale care vizează repararea prejudiciului material și a celui moral cauzat salariatului.

Astfel, potrivit art. 329 alin. (1) din Codul muncii, angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material și cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de muncă, în cazul discriminării salariatului la locul de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă legislația nu prevede altfel.

” Litigiile apărute în legătură cu repararea prejudiciului moral se soluționează de instanța de judecată

Prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părți. Litigiile și conflictele apărute în legătură cu repararea prejudiciului moral se soluționează de instanța de judecată, indiferent de mărimea prejudiciului material ce urmează a fi reparat.

Obligația angajatorului de a repara prejudiciul cauzat persoanei ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci constituie obiectul reglementării de art. 330 din Codul muncii.

Așadar, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci.

Această obligație, potrivit art. 330 alin. (1) din Codul muncii, survine, în particular, în caz de: refuz neîntemeiat de angajare; eliberare ilegală din serviciu sau transfer ilegal la o altă muncă în condițiile art. 90 alin. (2) lit. a); staționare a unității din vina angajatorului, cu excepția perioadei șomajului tehnic (art.80); reținere a plății salariului; reținere a tuturor plăților sau a unora din ele în caz de eliberare din serviciu; răspândire, prin orice mijloace (de informare în masă, referințe scrise etc.), a informațiilor calomnioase despre salariat; neîndeplinire în termen a hotărârii organului competent de jurisdicție a muncii care a soluționat un litigiu (conflict), având ca obiect privarea de posibilitatea de a munci.

În caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului (art.142), a indemnizației de concediu (art.117), a plăților în caz de eliberare (art.143) sau a altor plăți (art.123, 124, 127, 139, 186, art. 225 alin. (8) etc.) convenite salariatului, acestuia îi se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,3 la sută din suma neplătită în termen (art. 330 alin. (2) din Codul muncii).

Angajatorul care, în urma îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor sale prevăzute de contractul individual de muncă, a cauzat un prejudiciu material salariatului repară acest prejudiciu integral. Mărimea prejudiciului material se calculează conform prețurilor de piață existente în localitatea respectivă la data reparării prejudiciului, conform datelor statistice.

VARIA

Bancuri pentru sindicaliști deștepti

Bun de testat

- Bărbatul la psiholog:
- Cum te cheamă?
- Nu mă mai cheamă, doar mă trimite.

Consolare

- Nu te întristează faptul că toți prietenii tăi sunt însurați și tu nu?
- Mă întristează... dar nu am cum să-i ajut...

Culmea artei culinare

- Ion se întâlnește cu Vasile care era supărat:
- Ce ai Vasile?

- Ioane, nevasta o început să gătească după o carte de bucate!
- Și?
- Am început să am probleme cu banii.
- De ce?
- Păi fiecare rețetă începe cu... luați o cratiță.

Jelire la pachet

Un țăran trece pe lângă o piatră funerară pe care scria:

- „Aici se odihnește un avocat, un om cu un suflet bun, un om onorabil”.
- Doamne Sfinte! își face cruce țăranul. Au îngropat trei oameni în același mormânt!

Sport

Adil Osmanov a câștigat Grand Prix-ul Austriei

Luptătorul moldovean Adil Osmanov, în vârstă de 23 de ani, a câștigat titlul de campion al Campionatului deschis de judo al Austriei, „Grand Prix Upper Austria 2024”, la categoria de greutate de până la 73 kg.

În finala turneului, Adil l-a învins pe cel mai bun luptător din Azerbaidjan, Rashid Mamadaliev. Totodată, acesta a obținut și alte patru victorii în cadrul competiției, învingându-i pe germanul Jan Ruebo, pe reprezentantul Bahrainului, Ramazan Kojakov, pe românul Ioan Dzitac, precum și pe olandezul Koen Heg.

Adil Osmanov este unul dintre cei mai buni jucători din Republica Moldova. Acesta ocupă în clasamentul mondial locul 28, în categoria 73 kg. Pe parcursul carierei sale profesionale a câștigat trei medalii de aur, trei de argint și trei de bronz la marile turnee internaționale.

Două medalii pentru Republica Moldova, la un turneu de lupte de stil liber

Doi luptători de stil liber, originari din Republica Moldova, au revenit acasă cu câte o medalie de la un turneu internațional care s-a desfășurat în Antalya. Este vorba despre Adrian Grosul și Radu Lefter.

Adrian Grosul a obținut argintul, iar Radu Lefter și-a adjudecat bronzul, transmite stiri.md.

În finala categoriei de până la 92 de kilograme, Adrian Grosul a cedat, fără drept de apel, în fața unui sportiv din Iran și a primit titlul de vicecampion.

În paralel, Radu Lefter a ocupat a treia treaptă de pe podium, în limitele categoriei de 97 de kilograme.

Republica Moldova a fost reprezentată de opt luptători la competiția din Turcia, unde s-au reunit, în total, circa 650 de sportivi din 25 de țări.

Alexandru Paraschiv, la un pas de Jocurile Olimpice

Boxerul Alexandru Paraschiv a obținut trei victorii la turneul de calificare din Italia în categoria de greutate 63,5 kg

Alexandru i-a învins pe chinezul Wang Xiangyang, germanul Assan Hansen și spaniolul Flores Luque Salvador. Apoi, în sferturile de finală, a cedat în fața iordanianului Al-Kasbeh Obada, transmite stiri.md.

Următorul turneu de calificare va avea loc în luna mai în Thailanda, iar la Paris 2024 vor accede primii 5 clasati.

La turneul de calificare din Italia au mai participat Vasile Cebotari, Andrei Zaplîtnii, Andrei Chiriacov și Iulia Coroli.

Dezlegarea integralei din numărul trecut: J-V-C-CURAJOS-LAGUNA-VII-GIN-ATA-AT-C-M-INAMICI-BARITON-BU-E-MATA-EDITOR-CAV-CAMATAR-SAH-SORI-IM-NAS-BIO-IUBI-A-ICI-RA-NIL-IA-TA-OE-SILI-CAPAC-COT-T-NU-AGAPA-AHA-TATA-FIERAR.

VOCEA POPORULUI
 Ziarul este înregistrat la Camera Inregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995
 Indice de abonare: 67798

Fondator:

 Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
 info@vocea.md
 Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef:
 Ilie LUPAN,
 tel.: 022266543

Contabil-șef:
 Svetlana BĂLAN

Redactori:
 Natalia HADĂRCĂ,
 Galina MUNTEANU,
 Daniela MORARI

Tehnoredactor:
 Sergiu BALTAGA

Dezvoltator web:
 Alexei OVCINICOV

Redactor-stilizator:
 Anghelina DUDULICA

Colegiul redacțional:
 Ilie Lupan;
 Sergiu Sainciuc;
 Elizaveta Iurcu;
 Margareta Strestian;
 Nadejda Lavric;
 Angela Otean.